

Comparison of the effectiveness of two storytelling methods through visualization and pantomime on emotional dyslexia of students with hearing problems

Khadijah Mirzazadeh¹, Mansoure Shahriari Ahmadi^{2*}, Ghazal Eskandarnejhad³

1. PhD student in psychology of exceptional children, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Department of Exceptional Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
3. Assistant professor, Faculty of Cinema and Theatre, Iran University of Art, Tehran, Iran

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 119-128

Corresponding Author's Info

Email:

mansure_shahriari@yahoo.com

Article history:

Received: 2023-05-31

Revised: 2023-06-28

Accepted: 2023-10-01

Published online: 2023-10-03

Keywords:

hearing problems, storytelling through imagery, storytelling through pantomime, emotional dyslexia

ABSTRACT

Background and Aim: The present study was conducted with the aim of comparing the effectiveness of two storytelling methods through visualization and pantomime on the emotional dyslexia of students with hearing problems.

Methods: The research is of an applied type and an experimental research design and in the form of a pre-test-post-test with a control group. The statistical population of this research includes all deaf female students aged 7-14 years old in District 20 of Tehran who were studying in 1400-1401. The sample used was selected based on the opinion and purpose of the sampling method. 24 students from 14 to 7 years old were selected in an accessible and targeted manner and randomly divided into three groups (8 people in the group of storytelling training through mental imagery, 8 people in the group under training with pantomime and 8 people in the control group) were replaced. In this research, the analysis of emotional dyslexia of Toronto (Bagby, Parker and Taylor, 1994) was used.

Results: In the research, it is reported that the deviation of the standards in the pre-test and post-test stages is reported in the experimental and control groups. And you can see that emotional ataxia has decreased in the post-test of the experimental groups. It means that both methods in identification were about the same size. But there was a significant difference between the experimental groups and the control group, which shows that the narration through both methods and pantomime over visualization has been effective in diagnosing the treatment and has become a reduction. **Conclusion:** The results showed that the difference between the experimental groups of storytelling through illustration and pantomime is not significant in the difficulty in identifying emotions. This means that both methods have been equally effective in the difficulty of identifying emotions. But there was a significant difference between the experimental groups and the control group, which shows that storytelling through both visualization and pantomime methods has been effective and effective on the difficulty in identifying emotions and has led to its reduction.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence. © 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Mirzazadeh, Kh., Shahriari Ahmadi, M., & Eskandarnejhad, Gh. (2024). Comparison of the effectiveness of two storytelling methods through visualization and pantomime on emotional dyslexia of students with hearing problems. *JECHE*, 4 (4): 119-128.

فصلنامه سلامت و آموزش در اوان کودکی

زمستان ۱۴۰۲، دوره ۴، شماره ۴، صفحه‌های ۱۲۸-۱۱۹

مقایسه میزان اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم بر ناگویی هیجانی کودکان دارای مشکلات شنوایی

خدیجه میرزازاده^۱، منصوره شهریاری احمدی^{۲*} و غزل اسکندر نژاد^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی کودکان استثنایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه روانشناسی استثنایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۳. استادیار دانشکده سینما و تئاتر، دانشگاه هنر ایران، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله: علمی- پژوهشی

صفحات: ۱۲۸-۱۱۹

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل:

mansure_shahriari@yahoo.com

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله:

۱۴۰۲/۰۳/۱۰

تاریخ اصلاح مقاله:

۱۴۰۲/۰۴/۰۷

تاریخ پذیرش نهایی:

۱۴۰۲/۰۷/۰۹

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۰۷/۱۱

واژگان کلیدی

مشکلات شنوایی، قصه‌گویی از طریق تصویرسازی، قصه‌گویی از طریق پانتومیم، ناگویی هیجانی

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه میزان اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم بر ناگویی هیجانی دانش آموزان دارای مشکلات شنوایی شکل گرفت. **روش پژوهش:** تحقیق از نوع کاربردی و طرح پژوهش نیمه آزمایشی و به صورت پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر ناشنوا ۱۴-۷ ساله منطقه ۲۰ شهر تهران که در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. نمونه مورد نظر با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس و هدفمند انتخاب شد. از میان دانش آموزان ۱۴-۷ ساله به صورت در دسترس و هدفمند، تعداد ۲۴ نفر انتخاب شدند و به صورت تصادفی در سه گروه (۸ نفر در گروه تحت آموزش قصه‌گویی از طریق تصویر سازی ذهنی، ۸ نفر در گروه تحت آموزش با پانتومیم و ۸ نفر در گروه کنترل) جایگزین شدند. در این پژوهش از مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو (بگبی، پارکر و تیلور، ۱۹۹۴) استفاده شد. **یافته‌ها:** در پژوهش فوق ملاحظه می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیرها در مرحله پیش آزمون و پس آزمون در گروه‌های آزمایش و کنترل گزارش شده است. و چنانچه مشاهده می‌شود ناگویی هیجانی در پس آزمون گروه‌های آزمایشی کاهش یافته است. **نتیجه‌گیری:** نتایج نشان داد تفاوت بین گروه‌های آزمایشی قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم در دشواری در شناسایی احساسات معنادار نمی‌باشد. بدین معنا که هر دو روش در دشواری در شناسایی احساسات به یک اندازه موثر بوده‌اند. اما بین گروه‌های آزمایشی با گروه کنترل تفاوت معنادار وجود داشت که نشان می‌دهد قصه‌گویی از طریق هر دو روش تصویر سازی و پانتومیم بر دشواری در شناسایی احساسات موثر و اثر بخش بوده است و منجر به کاهش آن گردیده است.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

میرزازاده، خدیجه، شهریاری احمدی، منصوره، و اسکندر نژاد، غزل. (۱۴۰۲). مقایسه میزان اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم بر ناگویی هیجانی کودکان دارای مشکلات شنوایی. فصلنامه سلامت و آموزش در اوان کودکی، ۴(۴): ۱۲۸-۱۱۹.

مقدمه

آسیب شنوایی شرایط چند وجهی است که دارای جنبه‌های مختلف پزشکی و اجتماعی می‌باشد. نوجوانان سخت شنوا و ناشنوا علاوه بر تجربه موانع ارتباطی، نسبت به نوجوانان شنوا، اغلب بیشتر قربانی سوء استفاده جسمانی، عاطفی و جنسی می‌گردند، که این مسأله احتمال بروز مشکلات سلامت روان را در طول زندگی آنها افزایش می‌دهد (سیادتیان و همکاران، ۲۰۱۲).

ناتوانی در پردازش شناختی^۱ اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان^۲، ناگویی هیجانی^۳ نامیده می‌شود (بگبی و تیلور^۴، ۱۹۹۷. تیلور، ۲۰۰۰). نارسایی در شناخت صحیح هیجان‌ها فرد را با مشکلات متعدد در روابط بین شخصی مواجه می‌سازد. برای مثال، مردم آمیزی و برقراری روابط صمیمی با دیگران مستلزم توانایی شناخت هیجان‌ها و عواطف خود و دیگران است. بر این اساس، ناگویی هیجانی از طریق نقص و ناتوانی در شناخت هیجان‌ها و عواطف با مشکلات بین شخصی مرتبط می‌شود. به دلیل بی‌تفاوتی و بی‌علاقگی نسبت به دیگران در این افراد، مشکلات بین شخصی متعدد در آنها مشاهده شده است. این افراد در بیان نیازهایشان به دیگران مشکل دارند و توانایی مقابله با چالش‌های بین شخصی در موقعیت‌های اجتماعی را ندارند. ناگویی هیجانی به ناتوانی در پردازش و اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان‌ها گفته می‌شود و شامل عوامل عمده‌ی دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و سبک تفکر عینی است (کمکی، پرتی، کادونی، سانکاسیایی، کارتا، ۲۰۱۳). افراد مبتلا به ناگویی هیجانی، تهییج‌های بدنی بهنجار را بزرگ می‌کنند، نشانه‌های بدنی انگیزتگی هیجانی را بد تفسیر می‌کنند، درماندگی هیجانی را از طریق شکایت‌های بدنی نشان می‌دهند و در اقدامات درمانی نیز به دنبال درمان نشانه‌های جسمانی هستند. همراه با این ویژگی‌های اساسی، ویژگی‌های متعدد دیگری مانند دشواری در پردازش اطلاعات هیجانی، دشواری در فهم بیان چهره‌ای و ظرفیت کمتر برای همدلی نیز در مبتلایان به ناگویی هیجانی مشاهده شده است. ارتباط نارسایی در تنظیم و مدیریت هیجان‌ها از ویژگی‌های ناگویی هیجانی است. این نارسایی که در سطح رفتارهای شخصی با کاهش بهزیستی روانشناختی و افزایش درماندگی روانشناختی، سلامت روان را تهدید و تضعیف می‌کند، در سطح تعامل‌های بین شخصی، مهارت‌های ارتباطی و مقابله‌ای را، به صورت منفی تحت تاثیر قرار می‌دهد (حسن کاریاری، شهریاری احمدی و صالحی^۵، ۲۰۱۶). نتایج پژوهش‌های مختلف مهارت‌های اجتماعی ضعیف، روابط اجتماعی مشکل‌دار، خودپنداره ضعیف، ناهنجاری‌های رفتاری و عاطفی، مشکلات تحصیلی و... را در کودکان و نوجوانان ناشنوا نشان داده‌اند (فوجی کی، وبرنتون، ۲۰۰۹).

یکی از روش‌های درمانی در بهبود ناگویی هیجانی استفاده از هنر قصه‌گویی می‌باشد. (فریلیچ وشت من، ۲۰۱۰) معتقدند استفاده از هنر در درمان به عنوان یک درمان انسان‌گرایانه است که به طور مناسب برای درمان کودکان پایه ریزی شده و به عنوان درمانی است که بر تعامل بین کودک، محیط و درمانگر مبتنی است (صادقی سیاح، ۲۰۱۲). هدف از فعالیت‌های هنردرمانگرانه رشد هویت، شخصیت و نیز برانگیختن احساس موفقیت در کودکان از طریق ابزارهای ابتکاری خودمحمور است. هنردرمانی مستلزم توجه به نیازهای روانی بیماران، تفسیر، نیاز به آزادی، اظهار وجود و آرامش است و بر همین اساس نیازمند توجه به جزئیات مهارت‌های هنری نیست و فعالیت‌ها و تولیدات هنری را نه به خاطر رویکرد زیبایی شناسانه آن‌ها، بلکه به دلیل نقش روانکاوانه و درمانگرشان مورد توجه قرار می‌دهد. استفاده از نقاشی، مجسمه‌سازی، عکاسی، کلاژ، موسیقی، نمایش و شعر انواع گوناگون هنردرمانی را تشکیل می‌دهند که تحت عناوین موسیقی درمانی، نمایش درمانی، قصه درمانی و نقاشی درمانی ارائه می‌شوند.

1. cognitive processing
2. regulation of emotions
3. alexithymia
4. Bagby & Taylor

هیفنز (۲۰۰۳) معتقد است به کارگیری شیوه‌های غیر مستقیم مثل بازی و قصه در آموزش مهارت‌ها یک ضرورت به نظر می‌آید. از آنجایی که آموزه‌ها و پندها در خلال داستان بخوبی برای کودک قابل فهم و معنادار می‌شود، احتمال بکارگیری و تعمیم آنها توسط کودک در زمینه‌های مشابه افزایش می‌یابد (ابارشی و تیموری، ۱۳۹۲).

در پژوهش‌های علیمرادی، قربان شیرودی، خلعتبری و رحمانی (۲۰۱۹)، لونارد و همکاران (۲۰۰۹)، کاراتاس و کوخان (۲۰۰۹)، ولم (۲۰۰۹) بر تاثیر قصه‌گویی بر کاهش ناگویی هیجانی تاکید شده است. نتایج پژوهش محمدی، کاشانی وحید و مرادی (۲۰۲۰) تحت عنوان "تاثیر قصه‌گویی دیجیتال بر تنظیم هیجان در کودکان دارای اختلال طیف اتیسم" نشان داد که برنامه مداخله به طور معناداری در افزایش تنظیم هیجان در آزمودنی‌های گروه آزمایش موثر بوده است. رادلی و همکاران (۲۰۲۰) معتقدند از داستان و قصه‌گویی می‌توان برای آموزش مهارت‌های اجتماعی، شناخت و مدیریت هیجان استفاده کرد. نتایج مطالعه دیر (۲۰۱۷) تحت عنوان "درخت را ببین: کاوشی در مورد ادغام اجتماعی پسران در طیف اتیسم در یک مدرسه ابتدایی معمولی از طریق مداخله نمایش درمانی" نشان داد شرکت کنندگان که سه دانش آموز پسر بودند با اعتماد به نفس فزاینده توانستند نیازهای عاطفی خود را بیان کنند و نمایش درمانی در بیان احساسات و هیجان‌های آنان تاثیر مثبت داشته است. نتایج مطالعه لم (۲۰۰۹) نشان داد که قصه‌درمانی شناختی-رفتاری سبب کاهش ناگویی هیجانی و افزایش برون ریزی احساسات دانش آموزان و بهبود روابط میانفردی آنها گردیده است. همچنین اندرسون (۲۰۱۸) بر این باور است که به کمک قصه با تمرکز بر کاهش ترسها و کمک به ابراز هیجان‌های تهدیدکننده پنهان و آموزش راهبردهای حل مسئله، می‌توان به کاهش مشکلات عاطفی و هیجانی دست یافت. صید مرادی (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان اثربخشی تئاتر درمانی مبتنی بر نمایش خلاق بر علاج ناگویی هیجانی بر روی ۳۰ دختر دبستانی شهر اصفهان دریافت تئاتر درمانی مبتنی بر نمایش خلاق بر علاج ناگویی هیجانی دختران دبستانی اثر معنادار داشت. همچنین این اثر معنادار در زیر مولفه‌های مقیاس ناگویی هیجانی شامل دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در بیان احساسات و تفکر بیرونی نیز مشاهده شد (صلاحی و طباطبایی، ۲۰۱۷). نتایج پژوهش اموری و همکاران (۲۰۱۰) "تحت عنوان "فعال‌سازی CNS و اتصال منطقه‌ای در حین مشاهده پانتومیم: عدم درگیری سیستم عصبی آینه‌ای برای امضاکنندگان ناشنوا" نشان داده است زمانی که از روش پانتومیم برای ناشنوایان استفاده می‌شود میزان رفتارهای اجتماعی سازگاران آنها بهتر شده و این نمایشها جایگزین زبان ارتباطی افراد ناشنوا می‌شود.

بنابراین می‌توان گفت که کاربرد روش‌های هنر درمانی باعث کاهش مشکلات هیجانی کودکان با نیازهای ویژه می‌شود. ادبیات موجود در این پژوهش‌ها حاکی از یافته‌های مثبت اثر هنر درمانی است. بنا بر این یافته‌ها، پژوهشگر درصدد تحقیق آن است که آیا بین میزان اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم بر ناگویی هیجانی دانش آموزان دارای مشکلات شنوایی تفاوت وجود دارد؟

روش پژوهش

نظر به اینکه پژوهش در صدد استفاده از نتایج تحقیق می‌باشد، تحقیق از نوع کاربردی و طرح پژوهش نیمه آزمایشی و به صورت پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر ناشنوا ۱۴-۷ ساله منطقه ۲۰ شهر تهران که در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. نمونه مورد نظر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و هدفمند انتخاب شد. از میان دانش آموزان ۱۴-۷ ساله به صورت در دسترس و هدفمند، تعداد ۲۴ نفر انتخاب شدند و به صورت تصادفی در سه گروه (۸ نفر در گروه تحت آموزش قصه‌گویی از طریق تصویرسازی ذهنی، ۸ نفر در گروه تحت آموزش با پانتومیم و ۸ نفر در گروه کنترل) جایگزین شدند. در این پژوهش از مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو (بگبی، پارکر و تیلور، ۲۰۱۵) استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

۱. **مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو (FTAS-20)**. مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو (بگبی، پارکر و تیلور، ۲۰۱۵) یک آزمون ۲۰ سوالی است و سه زیر مقیاس دشواری در شناسایی احساسات (شامل ۷ ماده)، دشواری در توصیف احساسات (شامل ۵ ماده)، تفکر عینی (شامل ۸ ماده) را در اندازه های پنج درجه ای لیکرت از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۵ (کاملاً موافق) می سنجد. یک نمره کل نیز از جمع نمره های سه زیر مقیاس برای ناگویی هیجانی کلی محاسبه می شود. نمره گذاری به شیوه لیکرت و در یک طیف ۵ گزینه ای از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۵ (کاملاً موافق) صورت می گیرد. نمره ماده های شماره ۴، ۵، ۱۰، ۱۸ و ۱۹ به صورت معکوس محاسبه می شود. ویژگی های روان سنجی مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو - ۲۰ در پژوهش های متعدد خارجی (پارکر، تیلور و بگبی، ۲۰۰۱، ۲۰۰۳؛ تیلور و بگبی، ۲۰۰۰) و نسخه فارسی مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو - ۲۰ (FTAS-20؛ بشارت، ۲۰۰۷) تأیید شده است. در نسخه فارسی مقیاس ناگویی هیجانی^۱ تورنتو - ۲۰ (بشارت، ۲۰۰۷) ضرایب آلفای کرونباخ برای ناگویی هیجانی کل و سه زیر مقیاس دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۲، ۰/۷۵ و ۰/۷۲. محاسبه شد که نشانه همسانی درونی^۲ خوب مقیاس است. پایانی باز آزمایشی^۳ مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو - ۲۰ در یک نمونه ۶۷ نفری در دو نوبت با فاصله ۴ هفته از $I = 0/87$ تا $I = 0/80$ برای ناگویی هیجانی کل و زیر مقیاس های مختلف تأیید شد. روایی همزمان^۴ مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو - ۲۰ بر حسب همبستگی بین زیر مقیاس های این آزمون و مقیاس های هوش هیجانی^۵، بهزیستی روان شناختی^۶ و درماندگی روان شناختی^۷ بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. در پژوهش بشارت (۲۰۰۷) نتایج تحلیل عاملی تأییدی^۸ نیز وجود سه عامل دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در نسخه فارسی تأیید کرد.

شیوه اجرا. پس از اخذ مجوزهای لازم از دانشگاه و سازمان آموزش و پرورش استثنایی و مراجعه به مدرسه دانش آموزان نا شنا، با مدرسه هماهنگی لازم بعمل آمد. در مطالعه حاضر، اطلاعات در سه مرحله مختلف به شرح زیر گردآوری شد: مرحله اول: انتخاب دانش آموزان دارای مشکلات شنوایی در مدارس استثنایی و اجرای پیش آزمون با استفاده از آزمون ناگویی هیجانی جهت تشخیص دانش آموزان دارای ناگویی هیجانی.

مرحله دوم: جایگزینی دانش آموزان در ۳ گروه به صورت تصادفی (گروه تحت آموزش هیجان ها از طریق قصه گویی به روش تصویرسازی و گروه تحت آموزش هیجان ها از طریق پانتومیم و گروه کنترل) و اجرای برنامه های مداخله ای به مدت ده جلسه ۴۵ دقیقه ای، هفته ای دوبار برای گروه های آزمایش.

مرحله سوم: اجرای پس آزمون با پرسشنامه ناگویی هیجانی بر دانش آموزان ۳ گروه (آزمایش و کنترل). داده های حاصل از این پژوهش از روش های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) توصیف شدند و در بخش آمار استنباطی برای بررسی تفاوت پیش آزمون و پس آزمون در گروه ها، از تحلیل کواریانس پس از حذف کردن اثر پیش آزمون استفاده شد. تمامی مراحل تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS-۲۲ انجام شد.

- 1 Farsi version of the Toronto Alexithymia scale.20.
2. internal consistency.
3. test.retest reliability.
4. concurrent validity.
5. emotional intelligence
6. psychological well.being
7. psychological distress
8. confirmatory factor analysis

جدول ۱: پرتکل ۸ جلسه ای قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم

پروتکل قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم	پروتکل قصه‌گویی از طریق تصویر سازی (انیمیشن)
جلسه اول: مشورت و همفکری با خانم طاهری مربی زبان اشاره برای موضوع نمایشنامه پانتومیم	۲۰۲۱ جلسه اول: انیمیشن دوست مجازی بهتر است یا حقیقی؟ میتوان به کودکان گفت نحوه صحیح استفاده از اینترنت و فضای مجازی چگونه باید باشد
جلسه دوم: انتخاب بازیگران پانتومیم و اتود اولیه همانگی نقش و تناسب دانش آموزان با نقش‌های اصلی	جلسه دوم: انیمیشن ان کان تو ۲۰۲۱ معمولی بودن هیچ عیبی ندارد. عشق به خانواده قوی‌ترین جادویی است که هرکسی در دل خودش دارد.
جلسه سوم: تمرین سکانس اول با حضور مربی زبان اشاره	جلسه سوم: انیمیشن کلاوس کالاس ۲۰۱۹ خوبی و مهربانی تاثیرگذار است همیشه میتوان به سمت ایجاد تغییر مثبت قدم برداشت و همان محیط را به جایی دوست داشتنی تبدیل کرد.
جلسه چهارم: تمرین سکانس اول و دوم با حضور مربی زبان اشاره	جلسه چهارم: انیمیشن میچل‌ها علیه ماشین‌ها پیوند خانوادگی با مشورت و همدلی درک میتواند بر شورش ربات‌ها هم پیروز شود.
جلسه پنجم: تمرین سکانس اول و دوم و آخر با حضور مربی زبان اشاره	جلسه پنجم: انیمیشن لن ۲۰۱۹ محدودیتها واقعیت ندارند. در برابر سختیها نباید تسلیم شد.
جلسه ششم: تمرین پانتومیم با لباس‌های طراحی شده	جلسه ششم: انیمیشن درون و بیرون ۲۰۲۱ چه کسی در برج کنترل ذهن تو نشسته است آموزش کنترل خشم به کودکان.
جلسه هفتم: بازی بچه‌ها برای معلمین مدرسه ناشنوایان الهام و برخی از والدین	جلسه هفتم: انیمیشن پاندای کونگفوکار ۲۰۱۶ مسیر قهرمانی از کجا میگذرد؟ رفتارهای خشونت‌آمیز را چگونه میتوان با مهربانی حل کرد. آموزش وفا داری و عزت نفس و تعهد به کودکان
جلسه هشتم: فیلم برداری از بازی پانتومیم توسط دانش آموزان و تدوین و صدا گذاری	جلسه هشتم: انیمیشن ۲۰۰۹ (بالا) رسیدن به آرزو یا فداکاری پیرمردی صد بادکنک به خانه اش میندازد تا با خانه پرواز کند اما دست از رویایش می‌کشد تا پرنده را به جوجه‌هایش برساند.

یافته‌ها

در جدول زیر شاخص‌های توصیفی متغیر ناگویی هیجانی در گروه‌های آزمایش و کنترل ارائه شده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیر ناگویی هیجانی در گروه‌های آزمایش و کنترل

گروه	متغیر	مراحل	میانگین	انحراف استاندارد
آزمایش ۱ (تصویر سازی)	دشواری در شناسایی احساسات	پس آزمون	۱۷/۰۰	۲/۷۰
		پیش آزمون	۲۱/۷۱	۴/۹۲
	دشواری در توصیف احساسات	پس آزمون	۱۲/۲۸	۳/۷۲
		پیش آزمون	۱۴/۲۸	۴/۰۲
		پس آزمون	۲۲/۵۷	۳/۳۵
آزمایش ۲ (پانتومیم)	دشواری در شناسایی احساسات	پس آزمون	۱۷/۱۴	۱/۴۶
		پیش آزمون	۲۱/۸۵	۴/۴۱
	دشواری در توصیف احساسات	پس آزمون	۱۱/۷۱	۳/۱۹
		پیش آزمون	۱۳/۸۵	۴/۴۱
		پس آزمون	۲۳/۱۴	۲/۱۱
کنترل	دشواری در شناسایی احساسات	پس آزمون	۲۴/۵۷	۱/۹۰
		پیش آزمون	۲۱/۲۸	۶/۰۷
	دشواری در توصیف احساسات	پس آزمون	۲۱/۱۴	۶/۲۵
		پیش آزمون	۱۲/۵۷	۳/۹۹
		پس آزمون	۱۲/۵۷	۳/۷۷
تفکر عینی	پس آزمون	۲۱/۰۰	۲/۵۱	
	پیش آزمون	۲۰/۸۵	۲/۶۰	

همانطور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیرها در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه‌های آزمایش و کنترل گزارش شده است. و چنانچه مشاهده می‌شود ناگویی هیجانی در پس‌آزمون گروه‌های آزمایشی کاهش یافته است.

- فرضیه: بین میزان اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویرسازی و پانتومیم بر مولفه‌های ناگویی هیجانی دانش‌آموزان دارای مشکلات شنوایی تفاوت وجود دارد.

برای بررسی این فرضیه از تحلیل کواریانس چند متغیری استفاده شد.

در ابتدا مفروضه‌های تحلیل کواریانس مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف نشان داد توزیع باقیمانده متغیرهای وابسته پژوهش نرمال می‌باشد ($P > 0/05$). و می‌توان از آزمون‌های پارامتریک جهت بررسی فرضیه‌ها استفاده کرد.

در بررسی مفروضه همگنی واریانس‌ها مشاهده شد که این مفروضه برقرار است و واریانس متغیرهای پژوهش در گروه‌ها همگن هستند ($F = 0/901$ و $P > 0/05$). نتایج آزمون ام باکس نشان داد مفروضه همگنی ماتریس واریانس کواریانس برقرار می‌باشد ($F = 0/020$ و $P > 0/05$). با اطمینان از برقراری مفروضه‌ها به بررسی نتایج تحلیل کواریانس پرداخته شد.

مقدار آماره لامبدا ی ویلکز نشان داد تفاوت بین گروه‌ها معنادار است ($P < 0/05$ و $F = 2/81$). بنابراین به بررسی نتایج تحلیل کواریانس پرداخته شد.

جدول ۳. نتایج تحلیل کواریانس تفاوت اثر بخشی دو روش قصه‌گویی از طریق تصویرسازی و پانتومیم بر مولفه‌های ناگویی-هیجانی

مولفه	منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورها	نسبت F	سطح معنی داری	اندازه اثر
دشواری در شناسایی احساسات	گروه	۹۷/۲۸	۲	۴۸/۶۴	۴/۲۲	۰/۰۳۵	۰/۳۶۰
دشواری در توصیف احساسات		۷/۵۴	۲	۳/۷۷	۰/۷۳۸	۰/۴۹	۰/۰۹۰
تفکر عینی		۸/۳۳	۲	۴/۱۶	۱/۶۴	۰/۲۲	۰/۱۸۰

همانطور که در جدول فوق گزارش شده است پس‌آزمون دشواری شناسایی احساسات در سطح ($P < 0/05$) در بین گروه گواه و گروه‌های آزمایش دارای تفاوت معنادار می‌باشد. اما در دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی تفاوت معنادار بین گروه‌ها مشاهده نشد.

اندازه اثر نشان می‌دهد ۳۶ درصد از تغییرات دشواری شناسایی احساسات ناشی از عضویت گروهی بوده است. برای اینکه بدانیم تفاوت بین کدام گروه‌ها معنادار است از آزمون تعقیبی بنفرونی استفاده شد.

جدول ۴. نتایج آزمون تعقیبی بنفرونی

گروه‌ها	تفاوت میانگین	خطای استاندارد	سطح معناداری
تصویر سازی و پانتومیم	-۰/۱۹۶	۱/۸۲	۱/۰۰
تصویر سازی و کنترل	-۵/۷۹	۲/۲۰	۰/۰۴۵
پانتومیم و کنترل	-۵/۵۹	۲/۱۱	۰/۰۴۹

همانطور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود تفاوت بین گروه‌های آزمایشی قصه‌گویی از طریق تصویرسازی و پانتومیم در دشواری در شناسایی احساسات معنادار نمی‌باشد. بدین معنا که هر دو روش در دشواری در شناسایی احساسات به یک اندازه موثر بوده‌اند. اما بین گروه‌های آزمایشی با گروه کنترل تفاوت معنادار در سطح ۰/۰۵ وجود دارد که نشان می‌دهد قصه‌گویی از طریق هر دو روش تصویر سازی و پانتومیم بر دشواری در شناسایی احساسات موثر و اثر بخش بوده است و منجر به کاهش آن گردیده است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد تفاوت بین گروه‌های آزمایشی قصه‌گویی از طریق تصویرسازی و پانتومیم در دشواری در شناسایی احساسات معنادار نمی‌باشد. بدین معنا که هر دو روش در دشواری در شناسایی احساسات به یک اندازه موثر بوده‌اند. اما بین گروه‌های آزمایشی با گروه کنترل تفاوت معنادار وجود داشت که نشان می‌دهد قصه‌گویی از طریق هر دو روش تصویر سازی و پانتومیم بر دشواری در شناسایی احساسات موثر و اثر بخش بوده است و منجر به کاهش آن گردیده است.

این یافته با پژوهش‌های علیمرادی، قربان شیرودی، خلعتبری و رحمانی (۲۰۱۹)، لئونارد و همکاران (۲۰۰۹)، کاتاراس و گوخان (۲۰۰۹)، و لم (۲۰۰۹) همسو می‌باشد.

نتایج مطالعه لم (۲۰۰۹) نشان داد که قصه‌درمانی شناختی-رفتاری سبب کاهش ناگویی هیجانی و افزایش برون ریزی احساسات دانش‌آموزان و بهبود روابط میانفردی آنها گردیده است. همچنین آندرسون (۲۰۱۸) بر این باور است که به کمک قصه با تمرکز بر کاهش ترسها و کمک به ابراز هیجان‌های تهدیدکننده پنهان و آموزش راهبردهای حل مسئله، می‌توان به کاهش مشکلات عاطفی و هیجانی دست یافت.

نتایج مطالعه دیر (۲۰۱۷) نشان داد نمایش درمانی در بیان احساسات و هیجان‌های دانش‌آموزان اتیسم تاثیر مثبت داشته است. مطابق با رویکرد روان تحلیلی پارکر (۲۰۱۱ نقل از برن، ۲۰۰۴) سه مرحله در فرایند درمان از طریق قصه‌ها را چنین توضیح می‌دهد:

الف) مرحله همانند سازی: کودک با شخصیت‌ها و وقایع قصه خواه آنها واقعی یا ساختگی باشند، همانند سازی می‌کند.
 ب) مرحله تخلیه هیجانی: کودک از لحاظ هیجانی درگیر قصه شده و به رها سازی هیجان‌ها فرو خفته در محیطی امن قادر می‌گردد.
 ج) مرحله بینش: کودک خودش و سایر شخصیت‌های مهم زندگی اش را در قصه بازشناسی کرده و به بینش نسبت به اهمیت تشابهات دست می‌یابد. با کاهش احساس تنهایی و انزوا و افزایش سطح خودآگاهی و خود فهمی کودک به شهادت بیشتری برای رویارویی با مشکلات خویش نائل می‌آید. در قصه‌گویی که از طریق تصویر سازی و یا پانتومیم صورت می‌گیرد، دانش‌آموز با مشکلات شنوایی می‌تواند احساسات را بهتر بشناسد و با دیدن و همانند سازی کردن به احساسات شخصیت‌های قصه پی برده و همان احساسات را در خود تجربه کند. و به درک و شناسایی بهتر احساسات و هیجان‌های خود دست یابد.

نتایج این فرضیه نشان داد پس‌آزمون دشواری در توصیف احساسات در بین گروه کنترل و گروه‌های آزمایشی دارای تفاوت معنادار نمی‌باشد. بدین معنا که قصه‌گویی از طریق تصویر سازی و پانتومیم نتوانسته در دشواری در توصیف احساسات موثر و اثر بخش باشد.

این یافته با پژوهش‌های علیمرادی، قربان شیرودی، خلعتبری و رحمانی (۲۰۱۹)، لئونارد و همکاران (۲۰۰۹)، کاتاراس و گوخان (۲۰۰۹)، و لم (۲۰۰۹) نا همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت جامعه آماری پژوهش‌های ذکر شده افراد ناشنوا نبوده‌اند. حواس مختلف انسان به لحاظ اهمیتی که در امر احساس، ادراک و شناخت امور دارند در حقیقت دروازه‌های دانش و دانایی انسان تلقی می‌گردند. مهمترین حواس انسان بینایی و شنوایی است و فعالیت‌های یادگیری، آموزشی، ارتباطی، هیجانی و ... به

طور گسترده با این دو حس در ارتباطند. دانش‌آموزان با مشکلات شنوایی در گفتار و تکلم خود مشکل دارند و با فقر واژگان روبرو هستند. بنابراین توصیف احساسات برای آن‌ها مشکل است.

همچنین نتایج نشان دادند که قصه‌گویی از طریق تصویرسازی و پانتومیم نتوانسته در تفکر عینی موثر و اثر بخش باشد. این یافته با پژوهش‌های علیم‌رادی، قربان شیروودی، خلعتبری و رحمانی (۲۰۱۹)، لئونارد و همکاران (۲۰۰۹)، کاتاراس و گوخان (۲۰۰۹)، و لم (۲۰۰۹) نا همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت مطالعات نشان داده‌اند افراد با ناگویی- خلقی بالا نسبت به افراد با ناگویی خلقی پایین در تکالیفی که نیازمند هماهنگی محرک‌های هیجانی کلامی و غیرکلامی با پاسخ‌های هیجانی کلامی و غیرکلامی است، ضعیف‌تر عمل می‌کنند (لن، سچرتس، ریدل، ولدون، کاسینکا، ساچوارتس، ۲۰۱۷). این نکته در مورد دانش‌آموزان با مشکلات شنوایی که در کلام خود دچار مشکل هستند حائز اهمیت است.

به علت پاندمی کرونا دسترسی به جمعیت نمونه به سختی امکان پذیر شد و پژوهش با محدودیت همراه بود. پیشنهاد می‌شود این پژوهش در سایر مناطق تکرار شود همچنین پیشنهاد می‌شود این پژوهش در دانش‌آموزان پسر دارای مشکلات شنوایی نیز انجام شود تا بتوان به بررسی نقش جنسیت پرداخت. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نقش متغیرهای جمعیت شناختی مانند طبقه اجتماعی، تحصیلات پدر و مادر، تعداد فرزندان خانواده در ناگویی هیجانی دانش‌آموزان با مشکلات شنوایی بررسی شود. با توجه به نتایج این تحقیق و تحقیقات گذشته، پیشنهاد می‌شود در راستای کاهش دشواری در شناسایی احساسات که منجر به ناگویی هیجانی می‌شود از رویکردهای قصه‌گویی در دانش‌آموزان با آسیب شنوایی استفاده شود.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: جهت ملاحظات اخلاقی و حفظ هویت آزمودنی‌ها اطلاعات افراد به صورت کد ثبت شده است و کلیه اطلاعات آن‌ها محرمانه است.

حامی مالی: این مطالعه بدون حمایت مالی هیچ مؤسسه و سازمانی انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: سهم تمام نویسندگان در انجام پژوهش برابر است.

تضاد منافع: در ارائه نتایج این پژوهش، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود نداشته است.

تشکر و قدردانی: در پایان از دانش‌آموزان مدرسه دخترانه ناشنوایان الهام و خانم طاهری مربی زبان اشاره تشکر و قدردانی می‌شود.

References

- Anderson, P. (2018). Storytelling and reducing emotional problems in children with enuresis. *Journal of Pediatric Urology*, 14(53), 53-58.
- Bagby, R.M & Taylor (1997). Affect dysregulation and alexithymia. In G.J. Taylor, R.M.Bagby & J.D.A Parker (Eds), *Disorders of affect regulation: alexithymia in medical and Psychiatric illness* (pp.26-45) Cambridge: University Press.
- Abarashi, Rababe; Timuri, Saeed (2012). The effect of storytelling along with role playing on the learning of social skills of mentally disabled children. *Educational Research Journal of Islamic Azad University, Bojnord Branch, No. 31*. 37-51
- Alimoradi, M., and Gh. Shiroudi, S., and Khalatbari, J., and Rahmani, M. (2018). Comparison of the effectiveness of story therapy and drama therapy on social self-empowerment and emotional dyslexia of female students with specific learning disorder. *Exceptional children (research in the field of exceptional children)*, 19(1), 27-38
- Bern ,C.F.(2004).Biolootherapy:using books to help bereaved children, *The journal of death and dying*,48(4),321-336.

- Dyer, N. (2017). Behold the tree: An exploration of the social integration of boys on the autistic spectrum in a mainstream primary school through a dramatherapy intervention. *Dramatherapy*, 38(2-3), 80-93.
- Emmorey, K., Xu, J., Gannon, P., Goldin-Meadow, S., & Braun, A. (2010). CNS activation and regional connectivity during pantomime observation: No engagement of the mirror neuron system for deaf signers. *Neuroimage*, 49(1), 994-1005.
- Fojiki, M., & Brinton, B. (2009). *Social skills of children with specific language impairment*. Brigham Young University, Provo, U, T.
- Freilich, R., & Shechtman, Z. (2010). The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic adjustment of children with learning disabilities. *The Arts in psychotherapy*, 37(2), 97-105.
- Hassan Kariyari, Muhaddathsa (2015). *The relationship between emotional dyslexia and interpersonal problems with the tendency to risky behaviors in adolescents*. Master's thesis, Islamic Azad University, Central Tehran branch.
- Karataş, Z., & Gokcakan, Z. (2009). The Effect of Group-Based Psychodrama Therapy on Decreasing the Level of Aggression in Adolescents. *Turkish Journal of Psychiatry*, 20(4), 1-12.
- Komaki, G. (2013). *Somatization and psychosomatic symptoms*. New York: Sperliger.
- Lam, D. (2009). The Effectiveness of Cognitive Behavioral Stress Therapy on Emotional Neutralization of Students with Educational Problems. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 41(1), 132-143.
- Lane, R. D., Sechrest, L., Reidel, R., Weldon, V., Kaszniak, A., & Schwartz, G. E. (1996). Impaired verbal and nonverbal emotion recognition in Alexithymia. *Journal of Personality and Individual Differences Psychosomatic Medicine*, 58(6): 203-210.
- Leonard, M. A., Lorch, E. P., Milich, R., & Hagans, N. (2009). Effectiveness of storytelling on reducing emotional deficit in students with dyslexia. *Journal of Attention Disorders*, 12 (5), 361-371.
- Mohammadi, S., Kashani V., L., Moradi, Hadi. (2019). The effectiveness of digital storytelling on emotion regulation of children with autism spectrum disorder. *Psychology of Exceptional People*, 10(40), 73-98
- Preti, A., Sancassiani, F., Cadoni, F., & Carta, M. (2013). Alexithymia affects pre-hospital delay of patients with acute myocardial infarction: Meta-analysis of existing studies. *Clinical Practice & Epidemiology in Mental Health*, 9, 69-73.
- Radley, K. C., Dart, E. H., Brennan, K. J., Helbig, K. A., Lehman, E. L., Silberman, M., & Mendanhall, K. (2020). Social Skills Teaching for Individuals with Autism Spectrum Disorder: a Systematic Review. *Advances in Neurodevelopmental Disorders*, 1-12.
- Siadatian, H, Mostajaran, M, Qumrani, A. (2013). A comparative study of life expectancy and optimism in deaf and blind students. *Education magazine and. Exceptional education*. 112. 18-26.
- Sadeghi Sayah, Ali (1391). The role of art therapy in the academic, social and emotional adaptation of children with learning disabilities. *Exceptional education*. No. 112. 37-44
- Salahi, M.; Tabatabai, A. (2016). Effectiveness of theater therapy on emotional dyslexia of physically disabled couples. *The first international conference on cultural and social studies in humanities*. License number 805/17/93..
- Taylor, G.J (2000). Recent developments in alexithymia theory and Research Canadian *Journal of psychiatry*, 45, 134-142.
